

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/13246,Partyzanci-Lamparta-Historia-IV-batalionu-1-pulku-strzelcow-podhalanskich-AK.html>
26.04.2024, 22:25

Partyzanci „Lamparta”. Historia IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich AK

Dawid Golik, *Partyzanci „Lamparta”. Historia IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich AK*, Kraków 2014, 602 s.

Doprawdy niewiele jednostek bojowych AK może się poszczycić tak cennym upamiętnieniem. Jest to praca naukowa, ale liczne partie czyta się jak wciągającą powieść. W ciszę Gorców znów wbijają się serie wystrzałów, palą się szopy i zagrody, wstają z martwych ludzie, już dawno temu przykryci darnią mogił. Z dożywających swoich dni „chłopców «Lamparta»” autor zdążył poznać jeszcze kilku. Wspomnienia uczestników wojennych zdarzeń rozszerzają treść dokumentów i wnoszą dodatkowe światło. Jedne i drugie często odbiegają od faktów i wymagają krytycznych analiz i konfrontacji. Autor nie ogranicza się przy tym do kwestii militarnych, lecz obraz działań IV batalionu rzutuje na szerokie tło geograficzne i historyczne Podtatrza. Treściwej narracji towarzyszy ponad 200 unikatowych fotografii, w większości publikowanych po raz pierwszy.

Partyzanci „Lamparta”. Historia IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich AK

Pracę Dawida Golika czytam jako jeden z ostatnich żyjących żołnierzy „Lamparta” i zdumiewam się, że mimo upływu 60 lat – w tym udreńczonych dekad Polski Ludowej – tak drobiazgowa rekonstrukcja zdarzeń była w ogóle możliwa. Lekturę kończę z uczuciem radości, że tak fundamentalne dzieło mogło zostać stworzone, i ze smutkiem zarazem, bo przecież z dwóch setek chłopców „Lamparta” tą panoramą naszych Wielkich Dni nie ucieszy się już niemal nikt. Dzięki tym stronicom nasz młodzieńczy zryw sprzed lat zostaje wydarty niepamięci, a my po raz drugi wracamy na świat – w naszych wyblakłych furażerkach z filcowymi orzełkami. Spełniają się też słowa śpiewki, którą półzartobliwie nuciliśmy przy ogniskach w gorczańskich lasach: *Lampartowe imię, nigdy nie zaginie, Ani na wiersycku, ani na dolinie...*

Książka otrzymała nagrodę I stopnia w IV edycji konkursu Fundacji im. Jadwigi Chylińskiej w kategorii monografii dotyczących pierwszej konspiracji (2015)

SPIS TREŚCI

Wstęp

Rozdział 1. Teren Inspektoratu AK Nowy Sącz. Arena walk partyzanckich

- 1.1. Środowisko geograficzne, społeczne i polityczne Podhala w kontekście prowadzonej tam wojny partyzanckiej
 - 1.1.1. Podhale w okresie II RP
 - 1.1.2. Administracja okupacyjna (1939–1945)
 - 1.1.3. Warunki naturalne
- 1.2. Charakterystyka sił okupacyjnych w dystrykcie krakowskim Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945)
 - 1.2.1. Formacje wojskowe
 - 1.2.2. Formacje policyjne
 - 1.2.3. Inne okupacyjne jednostki i organizacje paramilitarne na terenie dystryktu krakowskiego GG
 - 1.2.4. Słowackie jednostki okupacyjne
- 1.3. Zarys historii struktur SZP-ZWZ-AK na terenie późniejszego Inspektoratu AK Nowy Sącz
 - 1.3.1. Początki konspiracji (1939–1941)
 - 1.3.2. Podhalańskie podziemie (1941–1943)

Rozdział 2. Oddział partyzancki kpt. Juliana Zapały „Lamparta”

- 2.1. Oddział partyzancki „Lamparta” – początki formowania placówki AK w Ochotnicy
 - 2.1.1. Julian Zapała „Lampart”
 - 2.1.2. Grupa braci Giełdczyńskich
 - 2.1.3. Placówka AK w Ochotnicy
 - 2.1.4. Oddział dyspozycyjny „Lamparta” (kwiecień – czerwiec 1944 r.)
- 2.2. Założenia powstania powszechnego, a następnie akcji „Burza” na terenie Obwodu AK Nowy Targ
 - 2.2.1. „Plan Opanowania Terenu. Obwód Paproć”
 - 2.2.2. Akcja „Wschód”
- 2.3. Podhalańska „Burza”
 - 2.3.1. Uruchomienie „Burzy” na terenie Obwodu AK Nowy Targ. „Powstanie Szczawnickie”
 - 2.3.2. Rozbudowa oddziału partyzanckiego „Lamparta”
 - 2.3.3. Szkolenie wojskowe w rejonie Starych Wierchów pod dowództwem mjr. „Borowego”
 - 2.3.4. Działalność oddziału dowodzonego bezpośrednio przez kpt. „Lamparta” (sierpień –

wrzesień 1944 r.)

Rozdział 3. IV batalion 1. psp AK

- 3.1. Powstanie 1. psp AK i jego rola w ramach GO „Śląsk Cieszyński”
- 3.2. Powstanie oraz struktura wewnętrzna IV batalionu 1. psp AK
 - 3.2.1. Rajd „Podkowy” na Słowację i spalenie schroniska na Lubaniu
 - 3.2.2. Uroczyste zaprzysiężenie IV batalionu 1. psp AK
 - 3.2.3. Organizacja IV batalionu 1. psp AK
 - 3.2.4. Życie codzienne obozu na Skałce
- 3.3. Działalność zbrojna batalionu „Lamparta” (wrzesień 1944 r. – styczeń 1945 r.)
 - 3.3.1. Od zaprzysiężenia na Skałce do „bitwy ochotnickiej”
 - 3.3.2. „Bitwa ochotnicka”
 - 3.3.3. Sprawa patrolu „Lotnego”
 - 3.3.4. Reorganizacja IV batalionu i jego działalność do stycznia 1945 r.
 - 3.3.5. Oddział Specjalny „Lasa”
 - 3.3.6. Samodzielny oddział dywersyjny „Pazura”
- 3.4. Problem funkcjonowania podziemnego wymiaru sprawiedliwości w oddziałach partyzanckich na przykładzie IV batalionu 1. psp AK
 - 3.4.1. Wykonywanie wyroków śmierci w IV batalionie 1. psp AK
 - 3.4.2. Przypadek prof. Andrzeja Pyry
 - 3.4.3. Przypadek Barbary Kuźniar („pani w niebieskim palcie”)
 - 3.4.4. Przypadek Feliksa Głodasika
 - 3.4.5. Przypadek Michała Mnichowskiego „Żbika”
- 3.5. Działalność propagandowa i relacje z ludnością cywilną
 - 3.5.1. Propaganda wewnętrzna i wyszkolenie polityczne żołnierzy
 - 3.5.2. Propaganda wśród ludności cywilnej
 - 3.5.3. Propaganda wśród Niemców
 - 3.5.4. Propaganda na terenach przyłączonych do Słowacji
 - 3.5.5. Propaganda wśród żołnierzy sowieckich i komunistów
- 3.6. Relacje oddziału „Lamparta” z innymi grupami zbrojnymi na Podhalu
 - 3.6.1. Relacje z oddziałami AK
 - 3.6.2. Relacje z partyzantką sowiecką i oddziałami AL
 - 3.6.3. Relacje z grupami BCh i LSB

Rozdział 4. Oddział „Lamparta” po wkroczeniu na Podhale Armii Czerwonej

- 4.1. Rozformowanie 1. psp AK i demobilizacja oddziału „Lamparta”
- 4.2. Oddział „Lamparta” w okresie powtórnej konspiracji (kwiecień – sierpień 1945 r.)
- 4.3. Represje komunistyczne wobec partyzantów IV batalionu 1. psp AK oraz udział żołnierzy „Lamparta” w powojennym podziemiu niepodległościowym
- 4.4. Dalsze losy Juliana Zapały

Podsumowanie

Aneksy

Bibliografia

Indeks osób i pseudonimów

Indeks miejscowości

Książka do nabycia w:

- Wydawnictwo Attyka
ul. W. Żeleńskiego 29
31-353 Kraków
tel. 012 623 10 18

Gdzie kupić publikacje: